Dosarul nr. 2-18299/2025
2-25118680-12-2-19082025

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

16 aprilie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Galina Ciobanu
Grefier Mihaela Andronache
Cu participarea:
Reclamantului Serghei Ciumac,
Reprezentantului Ministerului Justiției, Teodor Stelea, în baza procurii nr. 76 din 6 noiembrie 2025, valabilă pe un termen de 2 (doi) ani,

examinând în ședință de judecată publică, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Ciumac Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată,

A C O N S T A T A T:

La 18 august 2025, Ciumac Serghei, prin intermediul avocatului Gordilă Vitalie, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

Prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la 19 august 2025, ora 14:31, cererea de chemare în judecată a fost repartizată în mod automat-aleatoriu, judecătorului Galina Ciobanu.

Prin încheierea din 20 august 2025, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată înaintată de Ciumac Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată. S-a comunicat potențialului reclamant Ciumac Serghei și avocatului Gordilă Vitalie, despre necesitatea înlăturării inadvertențelor admise prin

depunerea unei cereri în acest sens și anume: - să prezinte actele anexate la cererea de chemare în judecată certificate de către parte, pe proprie răspundere, în modul prevăzut de lege; - să prezinte copiile de pe cererea de chemare în judecată şi de pe înscrisuri, certificate de către parte, pe proprie răspundere, pentru a fi expediate pârâtului și intervenitului accesoriu; - să anexeze originalul mandatului avocațial nr. 1959718 din 12 ianuarie 2024, emis pe numele avocatului Gordilă Vitalie, acordându-le un termen de 05 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză. S-a explicat potențialului reclamant Ciumac Serghei și avocatului Gordilă Vitalie că, în caz dacă nu vor lichida neajunsurile menționate, cererea nu va fi considerată depusă şi împreună cu actele anexate va fi restituită. (f.d. 24-25)

La 19 septembrie 2025, de către avocatul Gordilă Vitalie, în interesele reclamantului Ciumac Serghei, au fost înlăturate neajunsurile stabilite, iar prin încheierea din 22 septembrie 2025, s-a acceptat cererea de chemare în judecată înaintată de Ciumac Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată. (f.d. 52-53)

Argumentele participanților la proces:

Astfel, în susținerea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, în perioada: 19.10.2016-07.11.2023, a fost subiect al cauzei penale, fiind acuzat de Procuratura Anticorupție de comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal. Astfel, la 18 octombrie 2016, a fost emisă ordonanță privind reținerea lui Ciumac Serghei, dar real a fost reținut la 19.10.2018, ora 13.05min., pentru 72 de ore. Prin încheierea Judecătorului de instrucție nr. 118/2016 din 21 octombrie 2016 și a Mandatului de arestare, în privința lui Ciumac Serghei, a fost aplicată măsura preventivă - arest preventiv pentru o durată de 30 de zile. La 17.02.2017, dosarul penal nr. ***** a fost disjuns de către Procuratura Anticorupție din materialele cauzei penale nr.2016*****. La 17.03.2017 Ciumac Serghei, a fost pus sub învinuire, definitiv, încriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, cu întocmirea rechizitoriului și expedierea dosarului penal în instanța de judecată. Prin sentința Judecătoriei Edineț (sediul Ocnița) din 10.10.2018, reclamantul a fost achitat pe motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Sentința din 10.10.2018 a fost casată prin Decizia Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond în alt complet. Prin sentința Judecătoriei Edineț (sediul Central) din 01.11.2019, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Ciumac Serghei ***** în baza art. 324 alin. 4 Cod Penal, pe motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală. Sentința din 01.11.2019, a fost casată prin Decizia Colegiului penal al

Curții de Apel Bălți din 29.07.2020, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond în alt complet. Prin sentința Judecătoriei Edineț (sediul Central) din 21.04.2022, dosarul penal a fost încetat în privința lui Ciumac Serghei *****, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art. ***** Cod Penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută de art. 315 Cod Contravențional. Sentința din 21.04.2022 a fost casată prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2022, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond în alt complet.

Indică că, prin ordinul nr. 536/ps din 26.11.2021, a fost suspendat din funcția publică cu statut special inspectorul superior Ciumac Serghei *****, ***** Sectorului Poliției de Frontieră „Otaci,, al Direcției regionale Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, de pe 26 noiembrie 2021 (*****). În final, la 06 septembrie 2023 Judecătoria Edineț, sediul Central, (dosar nr. 1-272/2022), a emis Sentință de achitare a lui Ciumac Serghei, pentru că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Sentința de achitare a lui Ciumac Serghei, din 06.09.2023, a fost menținută prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2023 (dosar nr. 1r-273/2023).

Reclamantul susține că, în cauza penală menționată, timp de 150 zile în perioada: 19.10.2016 - 17.03.2017, a deținut calitatea de bănuit și învinuit, iar 2420 de zile, în perioada 24.03.2017 - 07.11.2023, avea calitate de inculpat, acuzat de comiterea infracțiunii deosebit de grave. Or, în total avea calitatea procesuală de bănuit/învinuit/inculpat timp de 2570 de zile. În acest sens, a estimat că i-a fost cauzat prejudiciul moral pentru deținerea ilegală în măsură preventivă н arest preventiv timp de 30 de zile, la suma de 200 000 lei, iar pentru faptul că, CNA și PA i-a acordat statutul procesual de bănuit/învinuit/inculpat în comiterea infracțiunii deosebit de grave, timp de 84 de luni , adică peste 7 ani, consideră că prejudiciul moral se estimează la suma de 1 000 000,0 lei (un milion).

În aceeași ordine de idei, remarcă reclamantul că, ținerea persoanei sub suspiciunea de comiterea unei infracțiuni, deja este echivalentă cu tragerea persoanei la răspundere penală (Hotărârea Curții Constituționale nr.26/2010). Mai mult, până la momentul inițierii urmăririi penale, Ciumac Serghei se bucura de o reputație ireproșabilă, activând în cadrul IGPF, dar după mediatizarea dosarului penal, colegii de serviciu, consătenii, rudele și cunoscuții nu mai comunicau cu el, toate acțiunile de urmărire penală afectându-i starea sănătății. Existența unei sentințe de achitare este suficientă pentru adresarea în instanță în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, astfel încât omisiunile admise de organul de urmărire penală, constatate la pronunțarea sentinței de achitare, precum și la emiterea deciziilor de menținere a acesteia a instanțelor ierarhic superioare, denotă anumite imperfecțiuni în activitatea organelor competente care au dus la efectuarea unor

acțiuni de urmărire penală fără să fi existat probe suficiente care să justifice aceste acțiuni.

În materie de drept, menționează că, în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală, persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Potrivit art. 524 Cod de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu art. 525 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art.6 din Legea ПГ.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, invocă că, conform art. 2 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prin acțiuni ilicite se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale.

Potrivit art. 3 din Lege, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de

investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

În sensul art. 6 lit. a) al Legii menționate supra, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

Notează reclamantul că, reieșind din normele legale citate, acțiunile ilicite reprezintă acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

În acord cu art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova stabilește că, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Potrivit prevederilor art. 2007 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: - constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; - pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

De asemenea, potrivit art. 2036 alin. (1), (2) și (3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei

ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Norma cuprinsă la art. 2037 Cod civil, prevede că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În temeiul normelor legale specificate mai sus, în coroborare cu circumstanțele de fapt ale cauzei, precum și luând în considerație jurisprudența CEDO prin care criteriul de stabilire a cuantumului prejudiciului moral va fi în funcție și de nivelul de viață în statul respectiv (cauza Emestina Zullo vs Italia), Colegiul civil consideră că cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, partea urmând să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. 32. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

În final, reclamantul solicită recuperarea prejudiciului moral în mărime de 1 000 000,0 de lei (un milion de lei), cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și a procuraturii, soldată cu aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv, pentru tragerea ilegală la răspundere penală/acordarea calității procesuale de bănuit/învinuit/inculpat/eliberarea din funcție/deplasarea casă - procuratură - instanță de judecată - casă, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. Prejudiciu estimat și solicitat spre achitare duce la satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură, instanțele de judecată, în scopul reabilitării sănătății și suferințelor psihice.

În temeiul celor expuse și conducându-se de prevederile, art. art. 166-167, art. art. 117-119, art. 121, art. 130, art. 236, art. 239 CPC al R Moldova, reclamantul Ciumac Serghei, solicită:

- admiterea cererii de chemare în judecată;

- încasarea din contul din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ciumac Serghei suma de 1 000 000,00 lei (un milion de lei), cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești. (f.d. 4-9; 27-32)

La 3 octombrie 2025, reprezentantul părții pârâte – Ministerului Justiției al RM – Zagnat Cristian, a depus prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, referință (f.d. 58-64), în susținerea căreia s-a indicat că, Ministerul Justiției, în conformitate cu prevederile art. 186 din Codul de procedură civilă, formulează prezenta referință prin care solicită respingerea acțiunii reclamantului, ca fiind neîntemeiată în baza următoarelor argumente.

Reieșind din prevederile art. 5 alin. (1) a Legii Nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Indică partea pârâtă că, acțiunea civilă a fost depusă pe calea justiției la 18.08.2025, primită în procedura judecătorului Galina Ciobanu, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru la 22.09.2025, fixată ședința de pregătire pentru 6.10.2025, ora 11.00. Obiectul acțiunii îl constituie răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesul penal de organul de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești. Reclamantul solicită încasarea prejudiciului moral de 1 000 000,00 lei.

Ministerul Justiției prezintă motivele de fapt și de drept și califică pretențiile reclamantului ca fiind netemeinice, iar în acest sens invocă următoarele argumente. Reieșind din practica juridică, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Menționează că, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998. Pe această cale, art. 6 din Legea nr. 1545/1998 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului. Astfel, unul din aceste drepturi este și devenirea definitivă și irevocabilă a sentinței de achitare (lit. a), art. 6). Pentru a fi în prezența unei

acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545, dar și dispozițiile prevăzute de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545.

Specifică că, probatoriul administrat arată că, Ciumac Serghei, a avut 5 calități procesuale, bănuit/învinuit (la faza de urmărire penală), inculpat, achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, 3 rejudecări ale cauzei penale, apoi recunoscut vinovat, fapta constituind contravenție prevăzută de art. 315 Cod contravențional, în final achitat pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, prin efectul sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 06.09.2023, menținută irevocabil prin decizia Curții de Apel Bălți din 07.11.2023. Astfel, prin prisma normei precitate, accentuează că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma întrunirii condițiilor art. 3. - (1) din Legea nr. 1545/1998.

Ca replică, desprinde că prezenta acțiune civilă este neîntemeiată, or, prin prisma prevederilor enunțate, se deduce expres necesitatea întrunirii cumulative ale prevederilor art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545/1998, în contextul în care nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului. Chiar dacă în privința reclamantului a fost emisă, după 3 rejudecări, soluția de achitare, reținem că prin prisma Legii nr. 1545/1998 persoana are dreptul să solicite despăgubiri însă temeinicia solicitărilor urmează a fi imperios probată.

Menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă și rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. în special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenție, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nicio aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei, (a se vedea cauza Draganschi împotriva României nr. 40890/04). Toate acțiunile organului de urmărire penală și instanțelor judecătorești au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor, asupra elucidării vinovăției sau nevinovăției persoanei menționate prin actul de sesizare, privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii. Astfel, menționează că atât organul de urmărire penală cât și instanțele de judecată au acționat cu bună-credință, cu suficientă diligentă, au întreprins măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acțiunilor procesuale.

Indică Ministerul Justiției că, în retrospectivă, instanța de judecată urmează să aprecieze că mersul acțiunilor OUP la acea etapă au corespuns și oficialității procesului penal, care citează potrivit art. 28 CPP că procurorul și organul de urmărire penală au

obligația, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care sunt sesizate, în modul prevăzut de prezentul cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanelor vinovate. Mai mult, în cursul procesului penal, drepturile reclamantului, au fost respectate cu strictețe de către OUP, contrariul nefiind stabilit. Cauza penală s-a finalizat cu rechizitoriu și transmisă în instanță.

Specifică că, cauza penală, a intrat în instanță la 24.03.2017 și a fost judecată irevocabil la 7.11.2023, exact 6 ani și 228 zile. În cursul procesului penal și în instanțele de judecată, drepturile reclamantului au fost respectate cu strictețe, contrariul nefiind stabilit. Subsumat acestor aspecte, Ministerul Justiției, va cenzura argumentele reclamantului precum că arestul preventiv pe 30 zile, acordarea statutului de bănuit/învinuit/inculpat i-a cauzat prejudicii morale de un milion lei, or, dreptul la repararea prejudiciilor, în sensul Legii nr. 1545/1998, apare doar prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni), ceea ce la caz, cu certitudine nu a fost demonstrat. Reclamantul în procesul penal și în judecată, nu a fost supus unor pedepse penale, privative sau non-privative de libertate, după 3 rejudecări, a obținut o achitare că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Reclamantul nu a demonstrat prin suport probatoriu și nici nu a motivat despre: - încălcarea gravă și abuzivă a drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; - ori că consecințele acțiunilor ilicite comise sunt extrem de grave sau chiar iremediabile (condiții specificate la art. 2. - (1) a Legii nr. 1545/1998). Este cert faptul că respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală a fost asigurată de către procuror, iar la judecarea cazului - de către instanța respectivă. Deci critica reclamantului de peste 7 ani de examinare, de afectare a sănătății, nu își au loc de existență și nici nu poate fi temeinică de admitere. Toate acțiunile și măsurile întreprinse în speța respectivă au constituit măsuri de reprimare proporțională infracțiunii imputate, și s-a ținut cont de toate rigorile legii penale și procesual penale, în stabilirea adevărului. Prin urmare, se constată că normele legale (art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545/1998) sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate în mod separat.

Notează partea pârâtă că, în opinia lui I.D. Perlov, „sentința reprezintă mijlocul de soluționare a problemelor care stau în fața judecății în cauzele penale... Cauza a fost pornită, examinată și soluționată în ordinea judiciară anume pentru a descoperi infracțiunea, a descoperi persoanele care au săvârșit-o, a stabili adevărul pentru a rezolva chestiunea vinovăției sau nevinovăției persoanelor trase la răspundere penală și aplicării față de ele a pedepsei, dacă vor fi recunoscute vinovate.”. Ceea ce a fost realizat, fapt ce nu poate fi negat. Legea 1545/1998 oferă dreptul la repararea prejudiciilor în caz de

acțiuni ilicite (art. 2). Pornind din noțiune, ilicit (ilegal) semnifică care nu este în conformitate cu legea, care încalcă legea, ceea ce în speță nu a fost demonstrat și arătat de reclamant. Este inadmisibil de neglijat rolul activ a Procuraturii de a investiga într-o societate democratică, când există o bănuială permisă de lege, că cineva a săvârșit o infracțiune și este inadmisibil să ignori rolul Puterii Judecătorești prevăzut de art. 114, 115 din Constituție la examinarea irevocabilă a unei cauze penale, indiferent de soluție. Prin urmare, prezenta speță, cu solicitările vădit exagerate de 1 000 000 lei moral, nu constituie obligația, cazul, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului cu astfel de sume. Imposibilitatea stabilirii caracterului ilicit al acțiunilor organului de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, atrage netemeinicia cererii. Achitarea inculpatului, din viziunea unor doctrinari MS. Strogovici, este unul dintre rezultatele dezbaterilor judiciare pe cauza penală, exprimat în stabilirea nevinovăției persoanei predate justiției și confirmarea nevinovăției lui prin pronunțarea sentinței de achitare. Ceea ce la caz, reclamantul, prin achitare, a obținut cea mai înaltă calitate a actului judecătoresc, sentința de achitare, o satisfacție efectivă de pe urma neconfirmării vinovăției, în fond, rejudecată cauza/achitat și menținută această soluție în apel irevocabil, deci nu putem vorbi de comitere de ilegalități de amploarea sumelor cerute, decât doar investigație penală și achitare în instanțele de judecată.

Pe această linie, consideră partea pârâtă că, solicitările cu titlu de despăgubiri morale, pentru faptul că persoana a fost predată pe calea justiției, achitat (după rejudecări), nu au loc de legalitate, excelează analizei, or, la materialele cauzei, nu se regăsesc probe pertinente, concludente și verosimile, de impecabilitate probațională, în legalitatea interesului litigios, de încasare ca prejudiciu moral solicitat și dorit. Aceste solicitări sunt vădit exagerate și abuzive. Se observă o reală îmbogățire fără justă cauză când pe fonul unei achitări, să invoci, încasare de prejudicii morale de 1 000 000 lei, considerăm că sunt sume exagerate, neprobate și nejustificate. În condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește cazul, modul și condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545/1998, prin urmare, nu există nici un temei legal de a solicita încasarea acestor prejudicii inclusiv morale și de a le admite, în principiu.

Suplimentar, remarcă că, o achitare prin sine nu duce la concluzia că persoana ar fi fost trasă ilegal la răspundere penală ori chiar condamnată ilegal, or, precizează că sumele respective pe fonul circumstanțelor din speță, sunt abuziv inechitabile suferințelor pretinse a fi suportate, neargumentând cuantumul respectiv, doar prin argumentul subiectiv al ilegalității măsurilor întreprinse și în lipsa unor acte ce constat expres acest fapt. Prin urmare, atât prevederile art. 11 din Legea nr. 1545/1998, cât și prevederile art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală, în dovedirea lor, nu au fost demonstrate prin suport probant de către reclamant și avocat. Achitarea reclamantului, după rejudecări, nu

a fost de amploarea încălcării grave și abuzive a drepturilor și libertților fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care RM este parte.

Indică Ministerul Justiției că, prin prezenta cerere de chemare în judecată, se cer sume foarte mari (exagerate), cu mult peste pragul național și peste practica Curții Europene, având în vedere faptul că probatoriul administrat în cauză demonstrează că prestigiul reclamantului raportat la fapta lui, nu a fost prejudiciat, cu asemenea daune morale de un milion lei, și acordarea din bugetul de stat, vin în contradicție cu jurisprudența națională și internațională, în sensul că despăgubirile trebuie apreciate și cuantificate într-o manieră justă și echitabilă, de natură să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs și suferit, sub rezerva de a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, dar, în același timp, prin suma acordată, nici nu trebuie să fie derizorii. În materia daunelor morale, principiul reparării integrale a prejudiciului nu poate avea decât un caracter aproximativ, dată fiind natura neeconomică a respectivelor daune. Astfel, notează că, prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal). Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 9 octombrie 2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea de compensare a prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Or, din ansamblul argumentelor invocate de către reclamant nu se atestă justificarea cuantumului prejudiciului solicitat, or, el poate fi apreciat, dacă este găsit temeinic, doar cu aproximație. Această pretenție de bază nu este argumentată și bazată pe probe pertinente, concludente și verosimile, ci constituie doar o sumă dorită de reclamant.

Totodată, pe marginea acestei pretenții, subliniază că, potrivit art. 11 din Legea nr. 1545 mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: - Gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă. - Caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată. Durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată. - Suferințe fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice. în acest context, notăm că prin noțiunea de

prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal). Astfel, reclamantul Ciumac Serghei nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, or, toate argumentele invocate întru motivarea pretenție de încasare a prejudiciului moral, poartă doar un caracter declarativ, formal, fără a dispune de careva suport probatoriu și legal.

Remarcă că, potrivit hotărârii CEDO din 10.11.2004 în cauza Ernestina Zullo vs Italia, Curtea a menționat că mărimea daunei morale va fi stabilită în funcție și de nivelul de viață în statul respectiv.

Totodată, specifică că, potrivit practicii Curții Europene prejudiciul moral acordat de instanțele naționale poate fi mai mic de două ori decât cel acordat de Curtea Europeană (cauza Cocchiarella vs Italia, nr.64886/01, §146). Încasarea de astfel de sume ar putea genera o practică vicioasă cu declanșarea mecanismului de afectare gravă a bugetului statului Republica Moldova care se bucură de o economie de piață emergentă, fiind clasificată drept o țară cu venituri medii-superioare, veniturile populației sunt în creștere dar se află în continuare sub media țărilor dezvoltate. Se demonstrează clar că sumele cerute, prin prezenta cerere, sunt disproporționate în raport cu speța și constituie un izvor real de îmbogățire pentru reclamant.

De asemenea, se indică că, este destul de importantă unificarea practicii judiciare a instanțelor naționale și la acordarea despăgubirilor morale în alte cazuri, decât cele menționate mai sus (Recomandarea CSJ nr. 6 „Privind satisfacția echitabilă"). Achitate din start - de către instanța de fond: - Lidia Punga și Alexandr Punga v. Ministerul Justiției, MAI și PG (dosar nr. 2ra-1217/19) - 5 000 de lei pentru fiecare; Vataga Mihail v. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu PG (dosar nr. 2ra-991/22) - 30 000 lei. Condamnate, iar ulterior achitate - Vitalie Rusu v. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu PG (dosar nr. 2ra-458/2T) - 20 000 lei, Teodor Constantin v. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu PG (dosar nr. 2ra-1018/19) - 50 000 lei; Vadim Vdovîi v. Ministerul Justiției, intervenienți accesorii MF, PG, Serviciul Vamal și Adrian Popenco (dosar nr. 2ra- 1657/22) - 50 000 lei.

Cât privește Jurisprudență CEDO, partea pârâtă indică că, a se compara, de asemenea, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Naddur v. Republica Moldova (cererea nr. 22939/19) din 13.12.2022, unde Curtea Europeană a constatat că instanța de fond a achitat reclamantul iar în apel a fost condamnat, fiind acordat prejudiciu moral de 3500 euro. Cauza Melega v. Republica Moldova (cererea nr. 40427/19) din 18.01.2022, unde Curtea Europeană a constatat că instanța de fond a

achitat reclamantul iar în apel a fost casată hotărârea și a fost condamnat, fiind acordat prejudiciu moral de 3500 euro [...]". La 4 iulie 2023 Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare „Curtea") a pronunțat hotărârea în cauza Tristan v. Republica Moldova (nr.13451/15), unde Curtea Europeană a constatat că instanța de fond a condamnat-o la 6 ani de închisoare, pentru abuz de serviciu comis de către o „persoană cu funcție de demnitate publică", cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 3 ani. Totodată, ea a fost absolvită de executarea pedepsei principale, în baza unei legi de amnistie, instanța de apel a casat și a încetat procesul, CSJ a remis la reexaminare, instanța de apel a casat parțial, CSJ a respins inadmisibil, fiind oferite reclamantei(primar) 3.600 de euro pentru prejudiciul moral și 2.500 euro pentru costuri și cheltuieli [...]".

Ministerul Justiției solicită respingerea pretențiilor excesive și vădit exagerate ca fiind nefondate, or, instanțele judiciare dețin marja de apreciere si larga discreție și nu sunt exclusiv ținute de cuantumul sau cifrele reclamantului.

Inter alia, având în vedere atât pretențiile reclamantului, cât și din considerentul atestării unei practici frecvent-eronate din partea instanțelor de judecată, în ceea ce vizează subiectul încasării prejudiciului, prin prisma Legii nr. 1545/1998, accentuează că, Ministerul Justiției este doar reprezentantul Statului Republica Moldova, pe această categorie de cauze și nicidecum pârât (parte căzută în pretenții) (a se vedea art. 5 din Legea nr. 1545/1998). Aplicarea eronată și intenționată a normelor de drept material și procedural de către instanța de judecată determină un efect nociv nu doar pentru societate, cât și pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

În baza celor statuate și a prevederilor art. 20 din Constituție, art. 10-11, 2007, 2036, 2037 Cod civil, Legea Republicii Moldova nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 5, 27, 55, 56, 59, 60, 67, 183, 186, 238 Cod de procedură civilă, Ministerul Justiției, solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Argumentele participanților la proces în cadrul ședinței de judecată:

În ședința de judecată, *reclamantul Ciumac Serghei*, a susținut cererea de chemare în judecată în totalitate și a solicitat admiterea pretențiilor înaintate, din motivele de fapt și de drept invocate în cerere.

Reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Stelea Teodor, acționând în baza procurii anexate la dosar (f.d. 72), a declarat că, nu recunoaște cererea de chemare în judecată înaintată de Ciumac Serghei, solicitând respingerea acesteia, ca fiind neîntemeiată, din motivele expuse în referința depusă.

Reprezentantul reclamantului, avocatul Hotineanu Anatolie și *reprezentantul Procuraturii Generale a Republicii Moldova,* în ședința de judecată nu s-au prezentat din

motive necunoscute instanței, fiind citați în modul prevăzut de lege. (f.d. 54, 56, 66, 67, 68, 70, 71, 88, 90, 92)

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind cererea de chemare în judecată și referințele depuse, apreciind argumentele părților litigante întru susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ciumac Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 20 din Constituția RM, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.

Din textul art. 130 alin. alin. (1), (2), (3) al Codului procedură civilă, rezultă că, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În temeiul art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Potrivit prevederilor art. 240 alin. (1) din același Cod, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, iar în conformitate cu exigențele alineatului (3) din același articol, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant și în numele legii.

Articolul 16 din Codul civil, indică cert că, (1) apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează

pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege. (2) Metodele de apărare prevăzute la alin. (1) pot fi invocate dacă sunt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Astfel, instanța de judecată reține că, la 6 septembrie 2023, Judecătoria Edineț, sediul Central, (dosar nr. 1-272/2022) a pronunțat sentința de achitare a lui Ciumac Serghei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, pentru că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Respectiv, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 7 noiembrie 2023 (dosar nr. 1r-273/2023), recursul procurorului în Procuratura raionului Edineț, *****, declarat împotriva sentinței judecătoriei Edineț sediul Central din 06.09.2023, în cauza penală în privința lui Ciumac Serghei, s-a respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări. Decizia fiind irevocabilă şi susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul pronunțării ei. (f.d. 34-39)

În context, din conținutul cererii de chemare în judecată, instanța a stabilit că, la 18 octombrie 2016, a fost emisă ordonanță privind reținerea lui Ciumac Serghei, fiind reținut de fapt la 19.10.2018, ora 13:05 min., pentru 72 de ore. Prin încheierea Judecătorului de instrucție nr. 118/2016, din 21 octombrie 2016 și în temeiul mandatului de arestare, în privința lui Ciumac Serghei, a fost aplicată măsura preventivă – arestul preventiv pentru o durată de 30 de zile.

Totodată, s-a reținut că, la 17 martie 2017, Ciumac Serghei, a fost pus sub învinuire, definitiv, incriminându-i-se comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, cu întocmirea rechizitoriului și expedierea dosarului penal în instanța de judecată.

Din actele dosarului instanța de judecată atestă că, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, nr. 536/ps din 26 noiembrie 2021 Cu privire la suspendarea din funcție a polițistului de frontieră, a fost suspendat din funcția publică cu statut special, inspectorul superior Ciumac Serghei, ***** Sectorului Poliției de Frontieră „Otaci”, al Direcției regionale Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, de pe 26 noiembrie 2021 (*****). (f.d. 46)

Potrivit ordinului Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, nr. 14/ps din 10 ianuarie 2024, reclamantul Ciumac Serghei a fost reîncadrat în funcția publică cu statut special – ***** Sectorului Poliției de Frontieră „Otaci”, al Direcției regionale Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, de pe 10 ianuarie 2024. (f.d. 47)

La 21 ianuarie 2025, reclamantul Ciumac Serghei s-a adresat cu cerere prealabilă la Ministerul Justiției al Republicii Moldova și procuratura Generală a Republicii Moldova, prin care a solicitat, recuperarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii în mărime de 200 000,00 lei și pentru tragerea ilegală la răspunderea penală în mărime de 1 000 000,00 lei. (f.d. 41-44)

Prin răspunsul adresat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova reclamantului Ciumac Serghei, acesta a fost informat că, în legătură cu afirmațiile expuse în cererea înaintată și solicitarea de reparare a prejudiciului material și moral, comunică următoarele. Conform prevederilor Legii nr. 1545/1998 privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, repararea prejudiciului material și moral se decide de instanța de judecată care examinează cererea de chemare în judecată în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare (art. 5 alin. (1)). Potrivit art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată are dreptul de a se adresa instanței judecătorești, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile, libertățile și interesele legitime. Astfel, pornind de la dispozițiile legale enunțate, ținând cont de circumstanțele cauzei, este în drept să se adreseze în instanța de judecată în vederea soluționării cererii, întrucât Ministerul Justiției nu are competența de a decide asupra reparării prejudiciului. (f.d. 45)

Deci instanța conchide că, invocând cauzarea prejudiciului prin acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii, Ciumac Serghei a promovat în instanță o acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral, în esență solicitând compensarea prejudiciului moral în sumă de 1 000 000,00 lei, cauzat în urma aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv, pentru tragerea ilegală la răspundere penală, acordarea calității procesuale de bănuit/învinuit/inculpat.

Analizând înscrisurile cauzei în raport cu normele legale aplicabile speței, instanța constată că acțiunea depusă de Ciumac Serghei este parțial întemeiată, urmând a fi admisă în parte, iar în susținerea acestei concluzii, se impun a fi precizate următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 8 din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar: a) din contracte și din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sunt stabilite drepturi și obligații; d) în urma creării și dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării de lucrări științifice, creării de opere literare, de artă, în urma invențiilor și altor rezultate ale activității

intelectuale; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legislația leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

Conform art. 9 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit art. 10 din Codul civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. Modul de aplanare a litigiului dintre părți până la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract. Apărarea drepturilor civile pe cale administrativă se face doar în cazurile prevăzute de lege. Hotărârea emisă pe cale administrativă poate fi atacată în instanță de judecată.

Prevederile art. 11 din Codul civil, statuează că, apărarea dreptului civil se face prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) recunoașterea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciilor; h) încasarea clauzei penale; i) repararea prejudiciului moral; j) desființarea sau modificarea raportului juridic; k) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; l) alte căi prevăzute de lege.

Conform art. 14 din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat). Dacă cel care a lezat o persoană într-un drept al ei obține ca urmare venituri, persoana lezată este în drept să ceară, pe lângă reparația prejudiciilor, partea din venit rămasă după reparație.

În conformitate cu prevederile art. 53 alin. (2) din Constituția R. Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Relevantă speței este și Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care stabilește expres atât momentul nașterii dreptului la repararea prejudiciului, cât și condițiile în temeiul cărora survine

răspunderea statului.

Astfel, art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, stipulează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Conform art. 2 alin. (1) din legea citată, prin acțiuni ilicite se înțelege, acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

În conformitate prevederilor art. 10 din Legea 1545-XIII din 25.02.98, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Potrivit art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. a), c) și alin. (2) prezentei Legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești.

Prevederi similare sunt stipulate în art. 2007 din Codul civil, care indică că, (1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau

sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: - constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; - pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului. (2) Statul se exonerează de răspundere în cazul când persoana vătămată a contribuit intenționat şi benevol la producerea prejudiciului prin autodenunț.

Instanța de judecată consideră, ca fiind neîntemeiate argumentele reprezentantului pârâtului și a intervenientului accesoriu, precum că prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate prevăzute în Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998, or, prin lucrările dosarului, așa cum au fost detaliate supra, s-a constatat cu certitudine că reclamantul Ciumac Serghei a fost urmărit penal neîntemeiat, fiind recunoscut în calitate de bănuit și învinuit, în privința acestuia fiind aplicată măsura preventivă – arestarea preventivă, cauza fiind expediată ulterior în instanța de judecată pentru examinare, pentru ca într-un final acesta să fie achitat de instanța de judecată pe motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

La caz a fost stabilit că, reclamantul Ciumac Serghei, a calitatea de bănuit/învinuit la faza de urmărire penală, calitatea de inculpat, a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal, au avut loc 3 rejudecări ale cauzei penale, apoi a fost recunoscut vinovat, fapta sa fiind calificată ca contravenție prevăzută de art. 315 din Codul contravențional, în final Ciumac Serghei a fost achitat pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, prin efectul sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 6 septembrie 2023, menținută irevocabil prin decizia Curții de Apel Bălți din 7 noiembrie 2023.

Sub acest aspect, instanța enunță că, odată ce în privința reclamantului a fost pronunțată sentință de achitare, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, este evident că reclamantul este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii în baza Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998, or, la caz, însăși sentința de achitare este o dovadă suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală.

În susținerea concluziilor enunțate instanța reiterează că, în timp, s-a format o practică judiciară unitară pe această categorie de litigii, fiind constatat cu autoritate de lucru judecat că, persoanele în privința cărora a fost pronunțată o sentință de achitare, pe temeiuri de reabilitare, au dreptul la compensarea prejudiciului cauzat prin acțiunile

ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Drept consecință, se constată ca lipsită de suport legal afirmația susținută în referință de Ministerul Justiției al RM, precum că, în speță nu sunt întrunite condițiile din normele de drept aplicabile cazului, respectiv, nu este temei de a genera obligațiunea statului de a repara prejudiciu moral reclamantului, deoarece vin în contradicție constatărilor expuse. Or, așa cum a fost arătat supra dispozițiile art. 6 lit. a) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, indică direct că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare. La caz, s-a stabilit cu certitudine că, prin sentința Judecătoria Edineț, sediul Central, din 6 septembrie 2023, Ciumac Serghei a fost achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, pentru că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, iar sentința a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 7 noiembrie 2023. Decizia Curții de Apel Chișinău din Bălți din 7 noiembrie 2023 fiind irevocabilă şi susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul pronunțării ei.

Instanța de apel, în susținerea deciziei de menținere a sentinței de achitare din 6 septembrie 2023 inter alia, a statuat că, prin ordonanța din 17.02.2017 au fost disjungate din dosarul penal nr. 2016***** materialele în privința lui Ciumac Serghei pe faptul comiterii de către acesta a infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod penal pentru efectuarea urmăririi penale într-o procedură separată, fiind atașată la ordonanța respectivă anexa și materiale cauzei. Ulterior însă, fără să fie efectuate careva acțiuni de urmărire penală în vederea administrării probelor și stabilirii adevărului, Ciumac Serghei a fost reținut, audiat în calitate de bănuit, pus sub învinuire, audiat în calitate de învinuit, aplicată măsura preventivă și terminată urmărirea penală, cu întocmirea rechizitoriului și expedierea cauzei penale în instanța de judecată. urmărirea penală propriu zisă în vederea stabilirii circumstanțelor faptei nici n-a fost efectuată. Probele care au stat la adoptarea ordonanței de punere sub învinuire a lui Ciumac Serghei și la susținerea acuzării de stat au fost doar materialele disjungate prin ordonanța din 17.02.2017, care conțin niște presupuneri ale organului de urmărire penală și procurorului, dar nu fapte certe, concrete și obiective. (f.d. 34-39)

Prin urmare, se resping alegațiile pârâtului precum că acțiunea este neîntemeiată, or, această viziune este rezultatul unei interpretări viciate a cadrului legal pertinent, care de fapt, în opinia instanței, este unul clar, cert și lipsit de obscuritate.

În consecință, instanța constată că, reclamantul a suferit o atingere a drepturilor și libertăților sale fundamentale din cauza acțiunilor de urmărire penală evocate anterior, generate de acțiunile organelor de urmărire penală și ale procuraturii. Suferințele psihice

și fizice provocate de situația creată i-au cauzat consecințe determinate de retrăiri, încordare psihică, stare de umilință și stres și alți factori care derivă suferințele morale.

Corespunzător, se deduce că, spața deferită judecății cade sub incidența dispozițiilor Legii nr. 1545/1998, iar în continuare, instanța urmează să se expună asupra temeiniciei pretențiilor reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral.

La caz, se impune a specificat că, în conformitate cu art. 11 alin. (1) și (3) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată, natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Conform art. 2036 alin. (3) din Codul civil, reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Prin prisma art. 2037 alin. (1) și (2) din Codul civil, (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Instanța de judecată reține, ca întemeiate argumentele reclamantului cu privire la faptul că ultimul a suportat suferințe morale. Este absolut obiectivă motivarea reclamantului și reprezentantului acestuia că urmare pornirii urmăririi penale, punerii sub

învinuire a reclamantului și aplicării măsurii preventive sub forma arestului preventiv, ultimul s-a aflat într-o stare de incertitudine și neliniște, motiv pentru care instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Mai mult, reclamantul a menționat că, în perioada respectivă, soția și mama sa, ca rezultat al intentării dosarului penal în privința lui Ciumac Serghei, au fost afectate de boli grave, iar tatăl acestuia a decedat în anul 2021, circumstanțe care la fel l-au afectat moral, fiind supus situaților de stres.

În acest context, coroborând normele legale enunțate cu circumstanțele stabilite prin materialele anexate la dosar, instanța de judecată conchide asupra temeiniciei cerinței formulate de Ciumac Serghei cu privire la repararea prejudiciului moral, care urmează a fi admisă parțial, prin adjudecarea sumei de 80 000,00 lei, cu titlu prejudiciu moral cauzat reclamantului Ciumac Serghei, ca urmare a acțiunilor ilegale a organului de urmărire penală și ale procuraturii.

Instanța de judecată subliniază, că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În context, instanța de judecată remarcă faptul că, prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său, prin majorare, așa cum solicită reclamantul în acțiune, or, acest lucru i-ar conferi acestuia un folos material necuvenit, fără o justificare cauzală în eroarea comisă și consecințele acesteia.

Din studiul înscrisurilor anexate la dosar rezultă incontestabil faptul că reclamantului Ciumac Serghei i-au fost cauzate suferințe psihice, prin faptul că a fost urmărit penal pentru săvârșirea unor infracțiuni pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare.

Concomitent, se impune a fi precizat că, suferințele psihice suportate de către reclamantul Ciumac Serghei se manifestă și prin faptul că acesta a fost urmărit penal pentru acțiuni în privința cărora în final nu s-a constata existența faptelor incriminate, inclusiv au fost efectuate acțiuni de urmărire penală și ultimul a fost arestat preventiv.

Totodată, instanța consideră imperios de a specifica și faptul că, reclamantul Ciumac Serghei a fost suspendat din funcție, în temeiul ordinului Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, nr. 536/ps din 26 noiembrie 2021 Cu privire la suspendarea din

funcție a polițistului de frontieră, ca consecință a intentării dosarului penal în privința ultimului și examinării în instanța de judecată. (f.d. 46)

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, statutul social al persoanei, durata urmăririi penale și acțiunile de urmărire penală întreprinse în privința reclamantului, instanța de judecată constată existența motivelor întemeiate de a acorda cuantumul prejudiciului moral în mărime de 80 000,00 lei, care, în opinia instanței de poate fi considerat ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă persoanei.

Totodată, instanța conchide că, mărimea compensației solicitate spre încasare de către Ciumac Serghei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, este una excesivă ținând cont de circumstanțele constatate, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral.

Instanța de judecată apreciază ca neîntemeiate argumentele pârâtului cu referire la faptul că Ciumac Serghei nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală și a procuraturii, și, prin urmare nu este temei de a genera obligațiunea statului la repararea acestuia, dat fiind că aceste argumente poartă un caracter declarativ și formal, fiind contrare prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, care stabilește modul de reparare a prejudiciului cauzat.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată investită cu examinarea litigiului deferit judecății nu poate găsi o altă elucidare a cazului decât cea clarificată mai sus, de vreme ce concluzia instanței este consecința dedusă în urma prezentării probelor de către părți și examinate în cadrul ședinței de judecată, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) și art. 119 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar probele se adună și se prezintă de către părți.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art. 118, art. 121-122 din Codul de procedură civilă, instanța reiterează că, acțiunea reclamantului Ciumac Serghei este întemeiată, însă urmează a fi admisă parțial.

În conformitate cu prevederile art. 236, art. art. 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ciumac Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

Se încasează din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ciumac Serghei prejudiciul moral în sumă de 80 000,00 (optzeci mii) lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și a procuraturii ca urmare a tragerii ilegale la răspundere penală în temeiul art. ***** din Codul penal, acțiuni soldate cu achitare prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 6 septembrie 2023, definitivă și irevocabilă prin decizia Curții de Apel Bălți din 7 noiembrie 2023.

În rest, pretențiile se resping ca neîntemeiate.

Hotărârea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
judecător Galina CIOBANU